

Comunu de Ballau: Cunferèntzia Restanza, biddas po abbarrai

biddas po abbarrai
biddas po istare

RESTANZA

un'arma contro
lo spopolamento

hanno dato la loro adesione
Bachisio Bandinu, Giovanni Bitti, Marianna Camedda,
Rodolfo Cancedda, Roberto Caredda, Gavino Carta, Mauro Carta,
Emiliano Deiana, Maria Del Zompo, Giorgio Demurtas, Cristiano Erriu,
Federico Francioni, Gianfranco Ganau, Eugenio Lai, don Marco Lai,
Desirè Manca, Maria Laura Orrù, Raffaele Paci, Michele Pais,
Bachisio Porru, Giovanni Antonio Sanna, Stefano Schirru,
Eliseo Secci, Paola Secci, Giuseppe Talanas, Gianni Tatti,
Francesca Ticca, Felice Tiragallo.
introduce Chicco Frongia
modera Piersandro Pillonca

Centro DoSA – Ballao/Ballau
22 aprile 2023
ore 9:30-13:00 15:30-18:30

Coordinamento Comuni Obiettivo 1

Comune di Ballau Fiumedosa A.C. Gruppo folk Santa Vitalia Fondazione di Sardegna

Su 22 de abriale s'est tentu in Ballau su cunvegnu RESTANZA pro esaminare sa proposta formulada dae su Coordinamentu de is Comunos a "Arriscu estintzione". S'atòbiu, partzida in duas partes, una a mangianu e una a merie, e pretzèdida dae atòbios uguals fatos in Ulà de Tirsu (OR) e Cherèmule (SS), miraiat a pubblitzare e arricchire de contributos cantu giai andaiat madurende subra de sa netzessidade de una programatzione ispetzifica regionale de cuntrastu a su fenòmenu drammàticu de su s'ispopulamentu.

Su Cunvegnu est istadu abertu dae su Presidente de is ACLI Sardigna, Mauro Carta, chi at acraridu is datos prus reghentes subra de demografia e movimentu migratòriu in Sardigna. Subra de cuddos nùmeros e s'impatu sotziale issoro e econòmicu s'est isvilupadu su cunfrontu intre is espertos cumpetentes subra de is diversas tematica.

Si est beru chi su s'ispopulamentu de is zonas internas est unu problema internatzionale, est

ateretantu beru chi in Sardigna assumet dimensiones prus preocupantes pro s'abassamentu demogràficu de àreas mannas. Non pro àteru s'acumpàngiat a sa denatalidade rècord chi bidet sa regione nostra a s'urtimu postu in Itàlia pro su chi pertocat s'inditze de fertilitade (0,96 a fronte de sa mèdia italiana de 1,93 e contra cussu ideale de 2,1 chi diat garantire s'echilibriu nàschidas-mortos).

Mancari is previsiones malas de is espertos subra sa demografia sarda cumentzent in is annos '80 de su sèculu coladu, s'allarme s'est difùndidu in prus de is zonas internas isceti a cumentzare dae is primos annos de custu sèculu nou. Est a nàrrere cando sa popolazione residente at comintzadu a interessare calicunu Comunu costeri e unos cantos aglomerados urbanos. Is rimèdios adotadas dae Istadu e Regione sunt prios e pagos efcatzes. A s'ispissu si tenet s'impressione de medidas provisòrias, emergentziales, e non programas istruturados e istruturales.

In su tempus sunt istadas fatos propostas operativas postas a pare in is documentos de sa Consulta de is Comunos piticos, dae sa Carta de Ollolai, dae s'ANCI-Sardigna, etc., ma nemos at tentu su ruolu de atzione politicu-amministrativa orgànica. A s'imbesse s'est assistidu, no a sa fiscalidade de vantàgiu in favore de is zonas prus isvantagiadas, ma a sa creatzione de oto Zonas Econòmicas Ispeziales totus assetiade in àreas marinas e sena calicuna cumpensatzione pro is àteros territòrios!

Gràtzias a is esperièntzias coladas s'est costituitu su Coordinamentu provisòriu de is Comunos a arriscu estintzione. 31 Comunos, chi in base a sete paràmetros diferentes fiant istados inditados comente "a forte arriscu iscumparta in unos cantos deghènnios", ant detzididu de istantargiare un'atzione concreta de cuntrastu a s'ispopulamentu . Pighende a modellu s'Unione Europea si proponet s'adotzione de su matessi

paràmetru “Rèditu pro capite”, dae issa individuadu, pro agiudare is Regiones in “ritardu de isvilupu”. A sa pròpiu manera diat dèvere agire sa Regione Sardigna in s'impreu de is risursas finantziàrias de riservare a is realidades ebbia, Comunos, Uniones de Comunos e Comunidades Montanas in ritardu de isvilupu respetu a is prus assortadas. Dotatziones finantziàrias seguras e programadas in su tempus comente a is de su Cuadru Comunitàriu de Amparu projetadas in su perìodu de sete annos (2014-2020, 2021-2027) pro unu Obietivu 1 nou in agiudu de is subregiones sardas.

Finas a oe si fiat postu s'atzentu subra de is crititzidades a sa base de sa crisi rurale, est a nàrrere sa farta/ausèntzia de servitzios pùblicos (Sanidades, Istruzione, Finàntzia, etc.) e privados (Commèrtziu, Professiones, etc.), comunicatziones, infrastruturas, isulamentu, valorizatzione de is risursas locales mancada, etc. In prus de custu beniant inditadas diversas levaa chi tocaiat a atviare: fiscalidade de vantàgiu, intzertivos a is professiones, ricàculu de vàrios paràmetros coerentes cun sa realidade rurale, etc., est a nàrrere si rivendicaiat in ue e comente a intervènnere.

Cun su Cunvegno “RESTANZA” si rivendicat un'ispetzificu Pianu de Rinàschida pro is zonas internas, unu Fundu de Recùperu chi andet prus addae de is interventos apretosos, e assumat sa valèntzia programmatòria in su perìodu curtzu, mèdiu e longu, e siat dotadu de risursas finantziàrias seguras. In fines si tratat de donare organitzidade a propostas de deghènnios a oe abarradas sena de atuare, e pro custu de torrare a computare pro more de su peoramentu de is problemas, e impinnare energias e risursas de sa politica e de sa sotziedade sarda in unu progetu chi non si podet prus transire. Is previsiones prus atendibiles pronòsticant sa derrota de sa populatzione sarda a 1.200.000 abitanes in su 2050: respetu a oe ant a èssere 400.000 de mancu isceti in trinta annos!

In prus de rapresentantes de istitutziones e espertos, sunt intervènnidos tzitadinos e rapresentantes de assòtzios sensibiles a su problema. S'est registrada sa presèntzia de prus de setanta partetzipantes, medas de custos, in rapresentàntzia de Entes, Organizatziones e Assòtzios, ant posca sutascritu su documentu elaboradu dae su Coordinamentu Comunos Obiettivo1 chi s'alligòngiat a sa presente relatzione.

Pro sa presèntzia e su contributu a su dibatu si ringratziant is Cunsigeris regionales Onorèvoles M. Ciusa, E. Lai e M.P. Orrù; sa presidente de su Cunsìgiu de is Autonomias Locales P. Secci; su delegadu de sa Caritas diotzesana de Casteddu F. Manca e su Pàrracu de Ballau, don Danilo S.; su presidente de is Acli M. Carta; is Sìndigos C. Fadda de Ardaule, A. Chessa de Cherèmule, E. Guggeri de Goni, M.M. Agus de Ortzai, S. Soro de Pauli Gerrei, D. Cossu de Ula, L. Usai de Biddesartu; is rapresentantes de is Comunos de Armùngia, S'Ulumedu, Semèstene e Silius; su dotzente de UNICA, prof. R. Paghes; su rapresentante de sa Càmera de Commèrtziu de Casteddu, C. Erriu; su Presidente de s'assòtziu de is emigrados FAES, G. Dessì; sa Sìndiga de Baradili e presidente de s'unione de is Comunos de s'Arta Marmilla, M. A. Camedda; su Moderadore de SNI, B. Cumpostu; su presidente de sa Rete de is Assòtzios, G.A. Sanna, e is partetzipantes totus chi onoradu s'atòbbiu de sa presèntzia issoro.

Unu ringraziamentu particulare a su decanu de is batallas pro is zonas internas Bachisio Porru, chi at bòlidu èssere presente e at fatu interventos de cabbale pro indanimare s'iniziativa. Unos cantos istràngios, chi pro impedimentos diversos no ant pòdidu partetzipare, ant comunicadu su cumpartzimentu de su documentu e sa voluntade de ddu sutascriere. Intre issos bolimus remonare a Fausto Mura, de s'Assòtziu Nino Carrus de Borore, fintzas issu alfiereide su riscatu de is zonas internas. Si torrat gràtzias a s'Assòtziu Culturale Flumendosa e s'Assòtziu Culturale Grupu Folk Santa Vitalia de Ballau pro s'allestimentu de sa Sala cunvegno e s'organizatzione de sa pàusa pràngiu in sa Mina de Corti Rosas; sa Sotziedade Panvideo Srl de Ceraxus pro is ripresas e s'allestimentu tènicu; Sa Fundatzione de Sardigna pro su contributu finantziàriu.